

ELCYKLAR I FJÄLLEN?

Hur ska man se på elcyklar i fjällvärlden? Det vill säga cyklar försedda med elmotor. Finns konfliktrisker med andra intressen – såsom naturvård, renskötsel eller vandringssturism? Ska det vara fritt fram i fjällen eller åtminstone tillåtet på markerade

vandrings- eller cykelleder? Ska det tillåtas utveckling av särskilda leder för elcyklar?

På flera fjällorter finns redan idag möjlighet att delta i guidade turer på elcykel, turer som marknadsförs som miljövänliga. Och det finns möjligheter att hyra mountainbikes med elmotor (eMTB). Vanliga MTB används redan på fjälleder, ibland utan att vandrare störs, men ibland med konflikt mellan vandrare i långsam takt/litet markslitage och cyklist i hög hastighet/större markslitage.

Enligt trafikförordningen ses elcykel med max 250W motorstyrka och maxhastighet 25 km i timmen som cykel. Cyklar med starkare motor eller högre hastighet klassificeras som mopeder. Med elcykel är det enligt Transportstyrelsen OK att ge sig ut i fjällen på samma villkor som för vanlig cykel. Lokalt och i nationalpark och i naturskyddsområde kan det finnas särskilda bestämmelser som begränsar rätten för cykling.

Naturvårdsverket har en annan syn. Elcykel räknas inte som "motordrivet fordon" men väl som "motoriserat fordon" (motor finns men är endast till hjälp vid trampandet). Allemansrätten som ju gäller fysiska personer (varje person individuellt), ser Naturvårdsverket som "icke motoriserad" aktivitet. Det vill säga elcyklist har inte allemansrätt, utan då krävs tillstånd av markägarna som berörs. En knepig regel: vilka som är markägare kan vara svårt att ta reda på och tillstånd måste skaffas innan man ger sig ut på sin elcykel. I realiteten får Naturvårdsverkets inställning tolkas som att elcykel inte hör hemma ute på vandringsleder i fjällen, med undantag för särskilda småvägar/cykelbanor i vissa fjällorters närmiljö som nämnts ovan.

Naturvårdsverkets tolkning av allemansrätten är viktig. Om man ruckar på allemansrätten och tillåter elcyklist på vandrings- och cykelleder i fjällen är risken att man framgent blir tvungen att acceptera även cyklist med elcyklar försedda med starkare motorer och högre hastigheter. Särskilda leder i fjällen för elcyklist bör inte skapas. Ska nya leder till i fjällen inom ramen för det statliga systemet av leder bör det vara utveckling, komplettering och förnyelse av dagens statliga vandringsledningssystem och inget annat.

Frågor om elcyklar och inte minst eMTB i naturen är något som kommer upp överallt i världen. I Tyskland såldes 155 000 eMTB år 2017. Deutscher Alpenverein har dragit igång ett projekt med ekonomiskt stöd av regeringen i Bayern. Man ska undersöka eventuella konflikter mellan vandrare och elcyklist på alpleder och hur de kan hanteras. Höga elcyklisthastigheter mot vandrarens långsamma takt kan skapa konflikter. Att använda snabba eMTB i alpterräng kräver god kompetens. Behov av laddningsstationer för elcyklar ute i alpterräng kommer också att belysas i det tyska projektet.

I Sverige kan vi förvänta oss att allt fler fjällintresserade kommer att vilja utnyttja sina eMTB i fjällen. De frågor jag skrev om inledningsvis behöver besvaras och det innan elcykling brett ut sig i fjällen. Naturvårdsverket måste sätta ned foten med förbud för elcykling i det statliga ledningssystemet i fjällen.

Ingemund Hägg

Om författaren: Ingemund Hägg gjorde sin första fjälltur 1958. 1961 gick han sin första fjällkurs hos STF. 1975 ansökte han om medlemskap i Fjällklubben vilket beviljades. Sedan har det fortsatt med turer i hela fjällkedjan, år efter år, sommar och vinter. Han har varit med i redaktionen för Fjället. Han är engagerad i STF:s fjällverksamhet, med Get Real och Fjälluffa för ungdomar och barnfamiljer.